

Medskapande dialog är nyckel till samverkan

Medskapande dialog och det gemensamma språket i kombination med engagemang och tillit. En samverkansmatris med olika nivåer, en delaktighetstrappa för samtal och en kvadrant-modell kring inflytande och makt. Behöver det verkligen vara så svårt att samverka?

Nej, inte så svårt, men svårt nog är kanske ett korrekt svar. Social resursförvaltnings andra utbildningsdag i samverkan handlade om hur former för samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället, som präglas av öppenhet, förtroende och medskapande, kan utvecklas.

Medskapande samverkan handlar mycket om tillit och att släppa ifrån sig makt. Martin Sande, från Dialogues, berättar om sina egna erfarenheter om medskapande samverkan utifrån sitt eget arbete med att skapa hållbara samråd för romsk inkludering. Att våga göra misstag är nästan en förutsättning för att lyckas, menar han bland annat.

– Medskapande är en väldigt hög form av interaktivitet som inte är smärtfri. Att dela makt är ganska grundläggande svårighet. Det finns flera perspektiv i en fråga, vilket innebär att det inte bara finns en sanning eller ett rätt svar, säger Martin Sande.

Medskapande är att dela makt och ansvar

Några dilemman i att medskapa är problemformuleringen och bristen på lyssnande. Mycket makt utövas av den som formulerar problemet. Vad det gällde den romska frågan är det ofta majoritetssamhället som, i sin iver att jobba utifrån mänskliga rättigheter, har formulerat vad problemet är och vilka tillämpbara lösningar som finns. Problemet ligger i att majoritetssamhället ofta har gjort det utan att den romska minoriteten har varit delaktig även då de har bjudits in till ett samråd.

Martin Sande lyfter just begreppet samråd som alltför ofta inte är ett samråd utan ett möte där agendan är satt i förväg, av någon annan, en expert eller någon som inte själv har brukarperspektivet. Så hur gör man då? Martin Sande menar att medskapande är just att dela makt, att dela ansvar, att skapa tillsammans med, inte för.

– I arbetet med den romska minoriteten var vi till en början tvungna att fånga begreppet medskapa. Det är ett fascinerande begrepp som låter både lätt och fint, men det är det inte. Det är skitigt, svårt och svettigt och jobbigt. Metaforiskt handlar det om att lära sig att sitta i elden tillsammans med andra, säger Martin Sande.

Den europeiska matrisen

Totalt deltog fyra föreläsare under utbildningsdagen. Utöver Martin Sande, även Bernard LeRoux från Dialogues, samt Daniel Andersson och Emma Rosqvist, från Social resursförvaltning.

Emma Rosqvist lyfte Europarådets samverkansmatris (*Europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen*) I samverkansmatrisen finns fyra olika nivåer

av samverkan. Från låg grad av samverkan till hög: information, samråd, dialog och partnerskap.

– Jag ser matrisen som en tankemodell och ett sätt att börja reflektera över vilken fråga vi står inför, vilka parter vi behöver prata med och när. Och att göra det i förhållande till att det finns olika former av samtal som skiljer sig åt och som kräver olika förutsättningar. Om vi kan urskilja detta för oss själva kan vi också bli tydligare utåt mot dem som vi vill samverka med, säger Emma Rosqvist.

Kvadrantmodellen och delaktighetstrappan

Bernard LeRoux demonstrerade olika typer av samtal och gjorde det tydligt hur viktigt det är att skapa ett gemensamt språk när man pratar om dialog, dels för att visa hur de olika samtalen hänger ihop med metoder som den europeiska samverkansmatrisen, dels med Martin Sandes kvadrant-modell kring inflytande och makt. I kvadrantmodellen finns det ett spänningsfält mellan arrogans och intimitet på den ena axeln och mellan medskapande och kontroll på den andra axeln.

I föreläsningen betonar Bernard LeRoux att det är viktigt att vi vet vad vi pratar om när vi använder oss av olika begrepp som till exempel dialog. En metod, som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) använder, är delaktighetstrappan där man delar in samtalen i olika nivåer: information, konsultation/samråd, dialog/att tänka tillsammans, samt medskapande/djupdialog. Den ena samtalstypen är inte nödvändigtvis bättre än den andra, men skapar olika intimitet i samverkan.

I en av bilderna ovan visas tydligare hur delaktighetstrappan och kvadranten kan användas för att få en uppfattning om var man befinner sig i delaktighet och dialog.

Tillit är en förutsättning för samverkan

För att nå en bra samverkan behövs även tillit och engagemang. Där är ordval viktiga, menar Daniel Andersson, liksom att låta resultatet vara oklart och ha förståelse för att den ekonomiska aspekten påverkar vem som deltar i en medskapandeprocess.

– Vi behöver skapa relationer för att känna tillit och förtroende för varandra, vilket i sin tur möjliggör jämlika möten och samtal. Samverkan som byggs så blir hållbar och tål konflikter, genom att vi litar på och känner ansvar, för varandra, säger Daniel Andersson.

Läs mer:

[Medskapande dialog för romsk inkludering](#)

[Matrisen - den europeiska koden](#)